AUT, XLVIII, 2010, p. 17-19

MAI PRESUS DE CUVINTE

Cel mai important dar pe care-l putem face altora este un bun exemplu (Thomas Morell)

90 de ani! O vârstă venerabilă. O operă memorabilă.

O viaţă intensă, împărţită între aula universitară şi cărţile de pe masa de lucru. O personalitate de largă anvergură, un nume de notorietate, cunoscut şi recunoscut al elitei noastre academice. Dar, mai presus de toate, un OM. Un om de o mare discreţie, pe care îl poţi doar întrezări sau intui.

Viaţa mi-a oferit privilegiul să-i fiu în prejmă în câteva rânduri şi să-l văd şi într-o altă lumină decât cea a „reflectoarelor". Ceea ce m-a impresionat de la început a fost **eleganţa**. Eleganţa limbajului, eleganţa gestului şi a faptei.

Mai întâi *l-am văzut* pe **omul de ştiinţă** Ştefan MUNTEANU. Se întâmpla la un simpozion, la Baia-Mare, pe la sfârşitul anilor '60. Un foarte tânăr universitar (local) şi-a „permis" unele observaţii la comunicarea Domniei Sale. Intervenţia a iscat discuţii, opinii divergente; lucrurile trebuiau lămurite. Urmarea? Studiul cu pricina a fost publicat cu modificările de rigoare şi cu mulţumiri aduse „confratelui" Gheorghe Radu. Un gest elegant, care înseamnă enorm pentru cineva la început de drum. O probă elocventă despre ceea ce presupune a fi un om de ştiinţă adevărat: deschidere la opiniile celorlalţi, probitate profesională şi morală, altruism. La urma urmei, o lecţie de viaţă.

L-am văzut apoi pe **profesorul universitar** Ştefan MUNTEANU. În cabinetul său de la facultate. Nu mă cunoştea personal. Când am intrat, şi-a dat imediat seama că eram teribil de intimidată. S-a ridicat, s-a dus la cuier şi şi-a pus vestonul, apoi mi s-a prezentat simplu; s-a aşezat după ce m-am instalat eu. Tot acest mic ritual al bunelor maniere m-a făcut dintr-odată să mă simt în largul meu. Atenţia cu care m-a ascultat, soluţiile pe care mi le-a sugerat m-au făcut să ies din cabinet plină de încredere, mai sigură de mine, mai importantă chiar. Să te facă cineva să creşti în proprii ochi, vi se pare puţin lucru? Un alt exemplu personal, o altă lecţie de viaţă.

BDD-A6449 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:50 UTC)

Pe **omul** Ştefan MUNTEANU l-am *întrezărit* mai târziu, după ce am cunoscut-o pe Doamna Livia. Am admirat-o din prima clipă şi pentru mine a fost şi a rămas imaginea vie a ceea ce înseamnă o „Mare Doamnă”. Alură elegantă, spirit ascuţit şi deschis, plină de solicitudine, o simţi înconjurată de „energie pozitivă” (eu îi ziceam „armonie şi iubire”) care îţi dă o extraordinară stare de bine. Din clipa aceea i-am văzut mereu împreună, într-o comuniune spirituală atât de închegată, încât nu mi-i mai pot reprezenta separat. M-am simţit onorată să le calc pragul şi să le câştig, în timp, prietenia.

În ambianţa prietenoasă din jurul unei căni de ceai, Ştefan MUNTEANU este el însuşi. L-am văzut destins şi senin, dar şi mâhnit sau indignat, pentru că e genul de om care pune totul la suflet. Cel mai tare a suferit în perioada aceea aberantă de după ’80, când învăţământul universitar a fost supus unor opresiuni la limita suportabilului. Nu putea accepta ideea reducerii de personal în cadrul catedrei pe care o conducea. Gândul la persoanele care ar fi putut fi afectate şi situaţia care i se părea fără ieşire i-au creat probleme reale de sănătate. Doamna Livia s-a gândit că o şedere într-un loc cât mai depărtat şi izolat i-ar face bine. Staţiunea Izvoare s-a dovedit a fi alegerea potrivită.

Ştefan MUNTEANU este citadin prin formaţie şi vieţuire îndelungată în mari oraşe, dar în adâncul fiinţei sălăşluieşte freamătul de codru şi dorul de pământul de acasă.

Maramureşul îi plăcea; s-a bucurat să-l revadă. Nu cu mult timp înainte, au acceptat să ne fie oaspeţi la un Crăciun, pe care l-am petrecut pe valea Izei, în inima Maramureşului istoric, unde tradiţiile erau încă nealterate şi porţile de lemn la locul lor. De cum am intrat pe Gutin, domnul profesor s-a învăluit în tăcere. Intrase într-un *timp al trăirii* în care cuvintele trebuiau să tacă. Doamna ne-a spus că l-a prins vraja locului. Şi aşa a fost, pentru că am citit pe faţa lui bucuria intensă cu care a trăit fiecare clipă, evlavia cu care a primit *corinzile* din bătrâni. Asculta cu nesaţ poveştile sătenilor veniţi *a corinda*. Poveştile, de fapt, el *le pornea*, cu câte o întrebare, cu câte o nedumerire, presărate la răstimpuri.

Am învăţat atunci ce mare artă e să ştii să asculţi şi să-i faci pe oameni să se simtă interesanţi. Poţi afla tot ce doreşti şi le câştigi preţuirea necondiţionat.

Totul părea minunat. Şi totuşi…uneori, o umbră îi întuneca figura, privirea îi devenea nostalgică şi depărtată. Aveam să aflăm de ce, pe drumul de întoarcere. Trecând pe lângă bornele de pe graniţa cu Ucraina Subcarpatică, emoţia domnului profesor a fost atât de puternică, încât s-a transformat în lacrimă. Într-un târziu a pomenit, în cuvinte puţine, despre Plaiul Cosminului, Cernăuţi, Bucovina de Nord. Atunci am înţeles ce tânjire purta Domnia Sa în suflet. Atunci ni s-a dezvăluit aşa cum îl

BDD-A6449 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:50 UTC)

intuiam şi-l îndrăgeam noi: sensibil şi vulnerabil, o latură pe care se străduia constant s-o țină ferită vederii.

Ceea ce pot spune cu certitudine este faptul că sobrietatea pe care, din grabă sau neatenție, unii ar putea-o lua drept „morgă academică", nu este decât platoşa în care şi-a înveşmântat sensibilitatea. Această atitudine a sfârşit prin a face parte din ființa sa, căci a fost clădită pe îndelete, în tăcere, din suferința nemărturisită a dezrădăcinării. Rezerva Domniei Sale nu e deloc distanțare sau detaşare de semeni, din cine ştie ce „orgolii", ci, pur şi simplu, e vorba de pudoare, de aceea pudoare (excesivă) a sentimentelor pe care o poartă adânc în ei oamenii aleşi, născuți pe tărâmul fabulos al nordului de țară (mă refer la Maramureş şi la Bucovina).

Şi mai pot spune că bunul exemplu şi amintirile frumoase pe care ni le-a dăruit, tot *operă memorabilă* se cheamă, căci ne-au îmbogățit spiritul şi ne-au înnobilat sufletul.

La zi aniversară, vă aduc în dar cuvinte din alt timp, cuvinte cu care maramureşenii (de pe Iza) răspundeau la salutările pe care le transmiteați prin noi: ***Mulțumim frumos. Tare de omenie-i domnu' profesor!*** *Dumnezeu să-l țină sănătos!* Aşa să fie!

Cu profunde sentimente de recunoştință şi caldă prețuire,

Draga RADU

BDD-A6449 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:13:50 UTC)